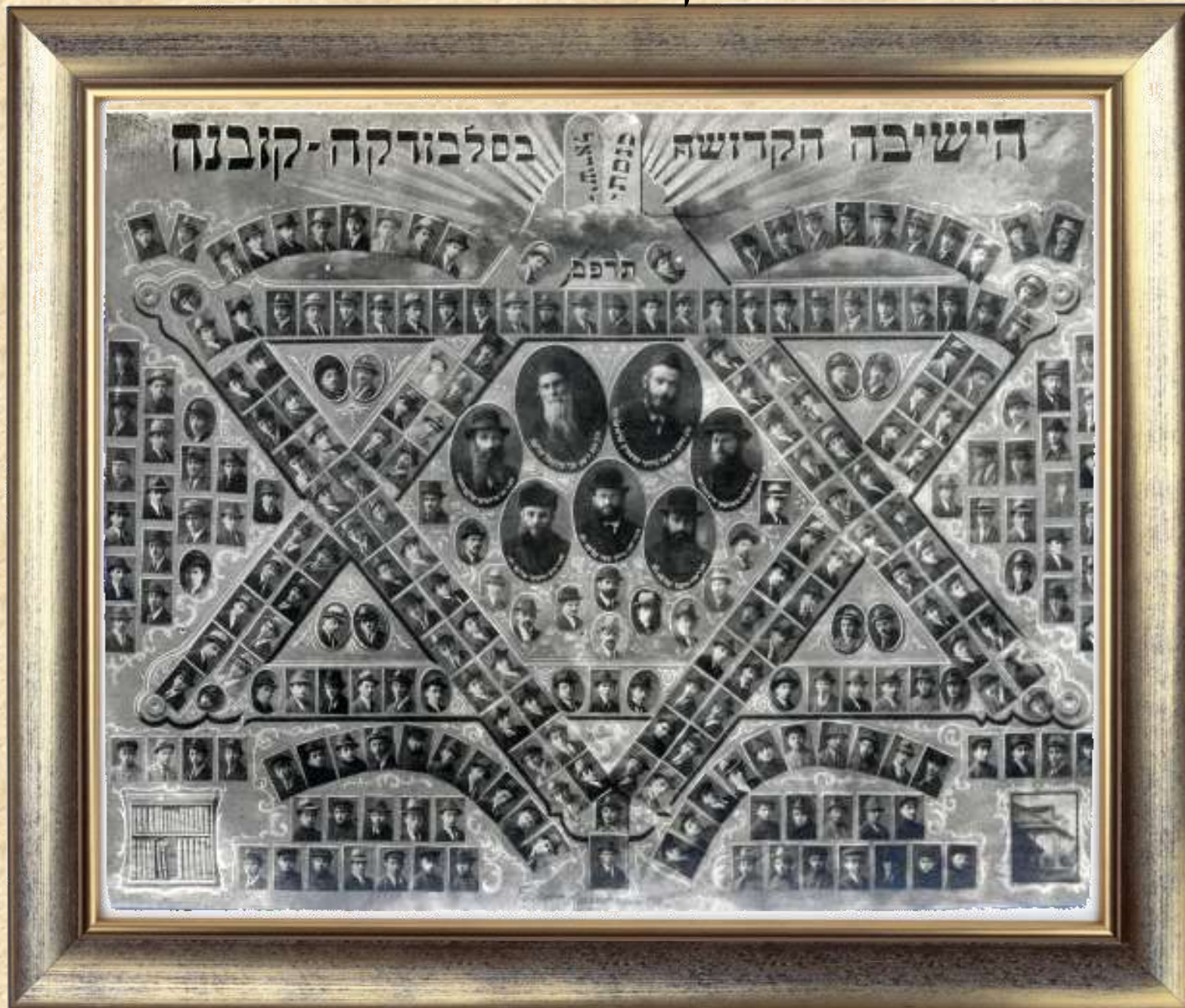




נחלת ה' גליון 34 – חנוכה תשע"ז



נחלת ה'

נחלת ה' דא ארץ החיים, והכי קרא לה דוד מלכא לארץ ישראל דאיהי ארץ החיים - נחלת ה' (זוה"ק וירא קטו, א).

גליון תורני בעניני ארץ הקודש נחלת ה' - גליון 34 חנוכה תשע"ז

מענינא דיומא

"וחושך זה גלות יון"

גלות יון שונה היא מכל שאר הגלויות שעבר עם ישראל. בכל הגלויות עם ישראל גלה כפשוטו, גלה מארצו והלך לארץ אובי, לעומת זאת בגלות יון עם ישראל היה בארצו, בית המקדש עמד על תלו, היוונים אמנם טמאו אותו אבל לא החריבו אותו. חז"ל גם רואים לנכון לציין עובדה זו "שכל ימי יון היה בית המקדש קיים, והיו ישראל מקריבין בו תורים ובני יונה על גבי המזבח" (אסתר רבה פתיחתות ה).

לכאורה מסברא היינו אומרים שגלות יון צריכה להיות הגלות הקלה ביותר, שהרי עם ישראל נשאר בארץ הקודש, ואף בית המקדש - בית חיינו עמד על תלו. אך לא כן אומרים חז"ל. על הפסוק "והארץ היתה תהו ובהו וחושך על פני תהום" אומרים חז"ל (בראשית רבה ב, ד): "רבי שמעון בן לקיש פתר קריא בגלויות... **וחושך זה גלות יון** שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן, שהיתה אומרת להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל".

וצריך להבין, כיצד קרה שדווקא כאשר עם ישראל היו בא"י - עליה אומרים חז"ל (זוהר חדש איכה נו, ב): "**והאור זה התלמוד ירושלמי** דנהיר נהורא דאורייתא", ובביאור הגר"א לתיקוני זוהר (תיקון כא, נה, ב) "**ואור התורה בארץ ישראל**", דווקא שם יהיה את החושך הכי גדול, יותר מכל שאר הגלויות, בהם עם ישראל הלך לטומאת ארץ העמים?

וחושך על פני תהום - היוונים ינקו מהקדושה

אם נתבונן במהותה של מלכות יון נמצא שכמו שגלות יון שונה היא מכל הגלויות, כך גם מלכות יון בעצמה שונה היא מכל המלכויות. היונים הם אלו שהיו הכי קרובים אל עם ישראל בבקשת החכמה, וכאשר רצה תלמי המלך היווני ששלט במצרים, לקבץ את ספרי הדתות, אמרו לו יועציו ללמוד דווקא את תורת ה', ובעקבות זה הוא הושיב שבעים ושנים זקנים בשבעים ושנים בתים וביקש מהם לתרגם את התורה ליוונית כמו שמספרת הגמ' (מגילה ט, א) באריכות.

החכמה של יון אף גרמה להם להיות קרובים אל ענין האמונה עד שאומרים חז"ל עליהם (זו"ח יתרו סג, ב): "**דלית בכל מלכוון דאינון קרבין לאורח מהימנותא כוונתייהו**". - שאין בכל המלכויות קרובים לדרך האמונה כמותם]. יתירה מזאת אומרים חז"ל (זוה"ק פקודי רלז, א): "**אשר אין בה מום - דא מלכות יון, דאינון קרבין לארחי מהימנותא**".

אמנם דווקא קרבתם של היוונים לדרך התורה, היא שגרמה להם לעשות את החושך הכי גדול, דווקא בגלל שהיתה ליוונים שייכות לקדושה, והם קבלו ממנה כח, עם הכח הזה הם הלכו להלחם נגד עם ישראל, וכמו שמבאר הרמח"ל (אדיר במרום עמ' שפ) שבאמת יון שהיו מזרעו של יפת היו קרובים אל הקדושה ומיועדים להתגייר ולהיות חלק מעם ה', כמו שבירך אותם נח "וישכון באהלי שם" (בראשית ט, כז), אבל כיון שקלקל והלך בדרכו של כנען "היה ממש ענין שנה ופירש שהוא קשה מכולם (פסחים מט, ב), ומשם נמשך שהחזיק בשנאה גדולה, לגזור גזירות יותר מן האחרים. כי כמו שהוא היה בפנים כדי לתקן, ואז ניתן לו כניסה הרבה, ואחר כך חזר ויצא לחוץ, **נשתמש ממה שקיבל - להרע...** **כי הס"א משתמשת ממה שניתן לה כניסה בקדושה - להתנגד אליה**".

וממילא גם מובן מדוע דווקא ליונים היה את הכח לעשות את החושך הכי גדול, אע"פ שהם שלטו על עם ישראל בהיותם בא"י, משום שהיא הנותנת, דווקא בגלל שהם שלטו על ארץ ישראל ועל בית המקדש, משם הם לקחו את כחם, והשתמשו בו להרע, ולעשות את החושך הכי גדול. [ודבר זה רמוז בפסוק "וחושך על פני תהום - זו גלות יון" (כדרשת חז"ל הנ"ל) כלומר, דווקא משום ששליטתם היתה על פני תהום - שזה מרמז לאבן השתיה שבקדש בקדשים שמגיעה עד התהום (כמו שמבואר בסוכה מט, א וזוה"ק ויחי רלא, א) - מאותה שליטה הם קיבלו את כוחם לעשות חושך כ"כ גדול - "וחושך זה גלות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל"].

"גלות יון" - בארץ ישראל

בדברים האלו יתבאר ענין נוסף. חז"ל (במדבר רבה ז, י) דורשים על פי דרך הדרש את פרשת שלוח טמאים על ד' הגלויות: "צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה - **אין וישלחו אלא לשון גלות**... מן המחנה - זו א"י ששם השכינה חונה, ולא יטמאו את מחניהם - הרי זה אמור כנגד **שעבוד יון, ולכך לא נאמר בזה שלוח - שלא הגלום מארצם**".

ומאיך הבאנו לעיל את לשון חז"ל "וחושך זה גלות יון", ולכאורה זה סותר למדרש הנ"ל שהלשון גלות לא מתאימה על שעבוד יון שבו לא גלו ישראל מארצם.

ובאמת גם מצד עצם הענין צריך להבין מדוע אומרים חז"ל "גלות יון". עם ישראל עבר

דבר העורך

הגמרא במסכת שבת (קל, א) אומרת "תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר **כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליהם למיתה בשעת גזרת המלכות, כגון עבודת כוכבים ומילה - עדיין היא מוחזקת בידם**, וכל מצוה שלא מסרו ישראל עצמן עליה למיתה בשעת גזרת המלכות, כגון תפילין - עדיין היא מרופה בידם". מדוע נצרכת מסירות נפש על המצוות שבביל שיהיו מוחזקים בידם?

בפשטות נראה שזה כעין שכר, שכיון שעם ישראל מסר את נפשו על מצוה זו, זיכה אותנו הבורא שמצוה זו תמשך ותהיה מוחזקת בידינו. אבל באמת יש כאן הסבר יותר עמוק, עפ"י דבריו של רמ"ד וואלי (שמות ח"א עמ' ל): "...כי העזבת את הטוב מעמנו, ואפילו אם יזדמן בדרך מקרה, צריך להחשיבו ולכבדו, **כי כן דרכו של הטוב לעמוד אצל המחשיב אפילו בלתי ראוי, ולהתרחק מן המזלזל אפילו יהיה ראוי לקבל אותו**". וכך מצאנו אצל בני עלי שהורחקו מלשמש בכהונה משום שזלזלו בקדשים, "ומשם למדנו מדתו של הטוב, שהיא לכבד המכבדים ולהקלות את המביזים, שנאמר: **כי מכבדי אכבד ובחי יקלו**".

ובביאור דבריו הרחבנו בגליון 32, עפ"י המדרש (במדבר רבה ח, ב): "כך אמר הקדוש ברוך הוא, אני אהבי אהב, **וכן הוא אומר (שמואל א, ב) כי מכבדי אכבד**", וממילא ע"י שהאדם טורח לעמוד אצל הטוב, הוא מראה אהבתו לעבודת השל"ת, וגילוי האהבה **מכבד את השל"ת**, ואז אומר הקב"ה "**כי מכבדי אכבד - אע"פ שאינו ראוי**". ולכן דווקא מצוה שעם ישראל מסר נפשו עליה, והראה את חשיבותה של המצוה ואת חביבותה בעיניו, נשארה בידי עם ישראל בצורה חזקה, משום שכן דרכו של הטוב לעמוד אצל המחשיב אותו. בדברים אלו נבין את דברי הב"ח (ס"ל עת"ר) שמבאר מדוע לא קבעו את ימי חנוכה למשתה ושמחה, משום ש"בפורים עיקר הגזירה היתה להרוג ולאבד את הגופים... אבל בחנוכה עיקר הגזירה היתה על **שהתשלבו בעבודה**, ועל כן היתה הגזירה **לבטל מהם העבודה**... שטימאו כל השמנים, **וכשחזרו בתשובה למסור נפשם על העבודה** - הושיעם ה' על ידי כהנים **עובדי העבודה בבית ה'**.. ולפיכך לא קבעום אלא להלל ולהודות **שהיא העבודה** שבלב".

וכאן אנו רואים כיצד האפשרות של קיום המצוות תלויה במדת ההתחזקות של עם ישראל בהם, וכאשר נתרשלו בעבודה נגזר לבטל מהם את העבודה, וכאשר שבו ומסרו את נפשם על העבודה התבטלה הגזירה, ולכן ג"כ תקנו את ימי החנוכה לימים של עבודת הלב, כי כל מהות הנס וההצלה של ימי החנוכה הוא החיזוק במסירות נפש על קיום העבודה.

*

מי שיתבונן בתולדות הישוב היהודי בארץ ישראל בימינו, יראה **כיצד כל מה שקיים היום, הכל הוא מכח מסירות נפשם של הדורות הקודמים**, וכל העליות שהחלו טיפין טיפין מימי הרמב"ן ואילך, והלכו והתפשטו עד שהגיעו למימדים שאנחנו מכירים היום, הכל היה במסירות נפש כפשוטו, עד שאפשר לומר על זה את דברי הגמ' שכל מצוה שמסרו ישראל נפשם עליה עדיין היא מוחזקת בידם.

הגדול ממינסק, הגר" ירוחם יהודה ליב פרלמאן זצ"ל בעל ה"אור גדול" מדבר על עליית בעלי התוספות והרמב"ן וכך הוא כותב: "וגם החכמים לאחר התלמוד.. לא חדלו לדרוש לה ולהשתדל לעלות אליה תמיד, **וכמה קדושי עליון שמסרו נפשם עליה, כמו שמסופר על ריה"ל בעל החכור**. ובימי חכמי צרפת רבותינו בעלי התוספות ז"ל, והרמב"ן ז"ל שהיה בימיהם, נתעוררה תנועה חזקה ועצומה בקרב ראשי אחינו בני ישראל, ועדת חכמים רבים ונכבדים התנדבו לעלות לארץ הקודש ויכוננו שם ישיבות מפוארות, **המה עוררו את ארצנו לתחיה ונעצרו שממותה מעליה**, ומני אז נהרו אליה בכל דור ודור חכמים ושלמים צדיקים וחסידים לחונן עפרה ולקבוע בה מקומם, ואף כי בימים ההם כל הדרכים היו בחזקת סכנה, ופקידי הארץ משלו בעריצות ושרירות לב והיו נתונים לשמה ומשיסה וחייהם היו תלויים להם מנגד...". (ארץ ישראל בספרות התשובות,

וכך רבים מגדולי רבותינו שעלו לארץ מציינים את העובדה שעלייתם היתה כרוכה בסכנה, ביניהם בעל "אור החיים" הקדוש שכותב בהקדמה לספרו: **"סיכנינו עצמי סכנות גדולות דרך מדבר באתי בו. לעלות דרך כאן לארץ הפצתי"**.

*

כאמור, בערך בתחילת האלף השישי לבריאת העולם, ובעיקר מזמן הרמב"ן החלה התעוררות לעליה לארץ הקודש, אולם בימי תלמידי הגר"א היה חידוש נוסף. עלייתם של תלמידי הגר"א היתה על מנת **לבנות** את הארץ. עליה זו מתאפיינת בכך שהיתה זו עליה של משפחות, וכל פעולותיהם היו על מנת לבנות כאן ישוב יהודי פורה, ובבחינה זו היה הגר"א ראשון, כמו שכתב הגאון ר' בן ציון ידלר זצ"ל (בפתחת ספרו "בן יכבד אב") שכאשר אביו עלה לארץ ישראל "היה שמח שמחה גדולה על שהקב"ה הזמין לו לנסוע בצוותא עם נכדו של הגר"א מווילנא, **שהוא היה הראש והראשון לעזור את קדושת הארץ, חיזר את תלמידיו לנסוע אל ארץ הקודש"**.

ומן הענין לצטט כאן את דבריו של הגאון רבי ישעיה חשין זצ"ל, צאצאם של תלמידי הגר"א. רבי ישעיה היה מלמד מפורסם בתלמוד תורה "עץ חיים", והיה מתוך עשרה אנשים מובהרים שהגאון רבי יהושע ליב דיסקין שלחם להתפלל בכותל המערבי על עם ישראל. לאחר פטירתו יצא לאור "עץ חתניו, הגר" משה יצחק חשין זצ"ל, והגר" אליהו זלוטניק זצ"ל, חבר הבד"ץ העדה החרדית) ספרו "דברי ישעיהו" - ושם בחלק ג' הובא חלק "רשימות וזכרונות", בו הוא מעיד בתור צאצא של תלמידי הגר"א:

"בכדי לדעת ולהבין לרוחם התלהבותם ומסירת נפשם של תלמידי הגר"א, והסתכנותם בנסיעה לארץ משך שנה בסירות קטנות על מים רבים אדירים, וסבלותם בהתישבות הראשונה בזמן של מחלות ומגפות ר"ל, ופרעות ר"ל, ולהבין לעקשנותם הגדולה בעבודה זו, צריכים קודם ללמוד הרבה את היסוד הרוחני שלהם, את "סערת אליהו" רבם הגר"א לקיבוץ גלויות וישוב ארצה, שזה היה יסוד היסודות שתלמידי מסרו את נפשם ובאו באש ובמים בכדי לקרב את הגאולה

זה מאה וארבעים שנה מיום שעלו אבותינו תלמידי הגר"א לארץ בשנת תקס"ט, השיירה הראשונה בשבעים נפש משקלוב, יבנה דרייזין (א.ה. רייסיין - רוסיא הלבנה), הגיעה לצפת ביום ה' אלול תקס"ט. **מי יוכל לספר ומי יוכל לתאר את מסירות נפשם ומכ"ש את רוחם הסוערת "בסערת אליהו" רבנו הגר"א לשם קירוב הגאולה ע"י קץ המגולה. כי ראו ברוח קדשם כי הגיעה עת לחננה כי בא מועד כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחננו.**

ובראש עבודת ההתישבות בירושלים היל' ר' מנדיל ור' סעדיה, **מי יוכל לספר את פרשת התלאות שסבלו המתשבים הראשונים, מגפות ופרעות, חסרת מים, ועוני ומחלות שונות, ומי יוכל לספר את גבורת רוחם ועקשנותם להחזיק את הישוב שעמד בכל יום להתמוטט ולהתבטל ח"ץ לרגלי הצרות והתלאות ר"ל, ורק בכח החזק והאדיר של אמונתם העמוקה במצוות רבם הגר"א וברכותיו - החזיקו מעמד בעקשנות שאין בכח איש לתאר ולספר"**.

עדות נוספת מפורסמת למסירות נפשם הגדולה של תלמידי הגר"א - נמצאת בהקדמה לספר "פאת השולחן" להגאון ר' ישראל משקלוב תלמיד הגר"א. מסירות נפשם של תלמידי הגר"א היא שהגיעה את היסוד לכל הישוב היהודי הקיים בימינו, כידוע לכל מי שמתמצא בהיסטוריה, ושוב אנו רואים שכח המסירות נפש היא אשר עומדת לקיום מצות ארץ ישראל.

*

זה לעומת זה עשה האלקים, מסירות נפשם של הקדושים ליישב את ישראל על אדמתו - כנגד מסירות נפשם של ראשי הטומאה לנשל את עם ישראל מאדמתו, אם אלו מרשיעי ברית פריצי עמך שר", אשר מתאמצים בכל כוחם להוציא מביתם את יושבי ארץ ישראל היהודים, ורוצים לעקור מביתם אנשים נשים וטף על מנת להביא את אותם מקום לישמעאלי שאין ידוע מי הוא, ואם אלו גויי הארצות רשעי האו"ם, אשר ברוב כינוסיהם משתדלים למנוע את ישיבת ובנין ארץ ישראל, ולהתכחש למה שהם יודעים שהקב"ה נתן לעם ישראל את ארץ ישראל, וכפי שכתב הגר" יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בהקדמת ספרו "ארץ ישראל - נחלת עם ישראל": "ההודאה בספר הספרים והכפירה בברית אשר כרת ה' עם אבותינו על ירושת הארץ, שני דברים אלה המכחישים זה את זה... הם יוצאים מפני אנשים שאינם בני ברית אשר על הבייבל גאותם, הלא הם מטילים דופי באמונתם, שבשעת צרכם הם מראים את עצמם כמושפעים מכתבי הקדש, והדברים האמורים בהם ביחס אל עם הספר, אינם מקובלים אצלם ואינם סומכים עליהם". [ועיין בגליון הקודם "בנבואות ה'", גוג ומגוג עבד שמורד ברבו"].

ועליהם נוכל לומר את מה שנאמר בפרשת בלק (במדבר כב, כא) 'ויקם בלעם בבקר ויחבוש את אתונו וילך עם שרי מואב'. ופירש"י (מבראשית רבה נח,ה): 'ויחבוש את אתונו. מכאן שהשנאה מקלקלת את השורה, שחבש הוא בעצמו.

אמר הקב"ה, **רשע כבר קדמך אברהם אביהם, שנאמר (בראשית כב, ג) וישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמורו"**.

ובימים אלו של מסירות נפש החשמונאים כהני וקדושי ה' למען הקדושה, נתפלל, שמסירות נפשם של יהודה וישראל - **תקדם ותתגבר על מסירות נפשם של הערב רב וישמעאל, ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה.**

בברכת התורה, העורך

הרבה תקופות של סבל בארצו, הן סבל גשמי כמו בתקופת השופטים, בהם סבלו מאד עם ישראל מהגוים בארץ, וכבר בתחילת תקופת השופטים מספר הנביא על דברים שמזכירים לנו את תקופת גלות יון: "מפני מדין עשו להם בני ישראל את המנהרות אשר בהרים ואת המערות ואת המצודות" (שופטים ו, ב) "וידל ישראל מאד מפני מדין" (שם, ו). וכן אח"כ **מבני עמון ומהפלשתים**, ועוד הרבה, סבלו בני ישראל תקופות ממושכות זמן רב, וגם סבל רוחני היה לעם ישראל בימי **מלכי ישראל הרשעים** שאומר הרמב"ן עליהם (במדבר טו, כב) "בימי מלכי ישראל הרשעים כגון ירבעם שכתו רוב העם התורה והמצות לגמרי", וא"כ צריך להבין מה היא הנקודה המיוחדת בגלות יון שמגדירה אותה כגלות.

שלטון הגוים על א"י - הופך אותה ל"מקצת חו"ל"

אך באמת הדברים מבוארים עפ"י אותו ענין. שלטון היונים על ארץ ישראל הוא שגורם את השם "גלות" משום שכאשר ארץ ישראל נשלטת תחת גוים, הרי זה נותן לה בחינה מסויימת של חו"ל, וכפי שאנחנו רואים אצל דוד המלך, שכאשר הוא הוצרך לברוח לגת (עיין שמואל א, פרקים כא, כז) - הוא אמר "כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים", ואומרים חז"ל (כתובות קי, ב) "וכי מי אמר לו לדוד לך עבוד אלהים אחרים, אלא לומר לך, כל הדר בחו"ל כאילו עובד עכו"ם".

ולכאורה לא מובן, הרי דוד המלך הלך לארץ פלשתים, שהיא חלק מארץ ישראל. וכאשר יצחק אבינו היה בארץ פלשתים אמר לו הקב"ה "גור בארץ הזאת", ומדוע קוראת לו הגמ' בדר **בחו"ל**.

אמנם ביאור הדברים, שכיון שגת באותו זמן היתה תחת שלטון הפלשתים, היה זה כאילו שהוא גר בחו"ל משום **ששלטון הגוים על א"י מוריד את קדושתה**. [ועי' ברמב"ן שמפרש את הפסוק (ויקרא כו, מא) "והבאתי אתם בארץ אויביהם" והוא רמז **שהביאם אל הארץ ולא נכבשה לפניהם**...]. ואע"פ שקדושת א"י קיימת תמיד, ומשום כך אמר לו הקב"ה ליצחק אבינו להיות דוקא בארץ פלשתים ולא לרדת לחו"ל, מ"מ אין קדושת המקום בשלמות, עד שלגבי מקום אחר בא"י, הוא נחשב כחו"ל.

[וכן מבואר בלשונו של הנצי"ב (הובא באריכות בגליון 12) "אע"ג שהפלשתים הושיבוהו אז לפי צרכם... מכל מקום היה רצון ה' שיעשה יצחק מצידו איזה מושב ושכונה לפניו". כלומר, באמת **מה שהפלשתים שלטו בא"י גרם חסרון במעלתה, אלא שאעפ"כ ה' רצה שיצחק ישב בארץ, כי סו"ס קדושתה עליה תמיד "מימות עולם עד סוף כל ימות עולם**, לא נשתנה ולא ישתנה" (לשון החת"ס יו"ד רל"ד)].

וטעם הדבר, עפ"י הרמח"ל (אדיר במרום, עמוד רמו): "שבשעה שניתן לסט"א רשות לינק מהקדושה, אז אור השכינה מסתתר למעלה, ואינו יורד לישראל, כדי שהסט"א לא תינק יותר מדאי מכוחות הקדושה", ולכן באותו זמן שהגוים שלטו על ארץ ישראל והם ינקו מאור השכינה, נשמת ארץ ישראל, מיד השכינה הסתלקה (במידה מסויימת) מארץ ישראל, כדי שלא יינקו ממנה הגוים, עד שא"י נחשבה כחו"ל - לעומת החלק בארץ ישראל שהיה ברשות ישראל.

ומעתה מבואר מדוע שלטון יון נחשב כ"גלות יון", אע"פ שעם ישראל היו בא"י, משום שעצם העובדה שהיוונים שלטו על ארץ ישראל וינקו מקדושתה - גרמה שהמקום ייחשב במדה מסוימת כחו"ל, ושהיהודים ייחשבו כגולים לחו"ל.

והדברים מבוארים היטב בלשון חז"ל שהבאנו לעיל: **"ולא יטמאו את מחניהם - הרי זה אמור כנגד שעבוד יון"**. כלומר, חז"ל מדגישים שלעומת כל הגלויות שעליהם נאמר "וישלחו מן המחנה - זו א"י ששם השכינה חונה", על גלות יון נאמר "ולא יטמאו את מחניהם", דהיינו שכאן הגלות מתבטאת בצורה הפוכה, לא שישראל גולים מן המחנה, אלא שהמחנה עצמו כביכול נהפך למקום טמא כמו חו"ל וכעת אין השכינה חונה שם.

כי אבני נזר מתנוססות "על אדמתו"

ולכן כאשר אומר הפסוק (זכריה ט, יג) **"ועוררתי בניך ציון על בניך יון** ושמתיך כחרב גבור", שאותו דורשים חז"ל (פסיקתא רבת, פיסקא ב - מזמור שיר חנוכת) על נצחון בית חשמונאי את מלכות יון, הוא מסיים (פסוק טז) "והושיעם ה' אלקיהם ביום ההוא כצאן עמו **כי אבני נזר מתנוססות על אדמתו"**. ומפרש רש"י "כי אבני נזר. כי **הכהנים בני חשמונאים** המתפארים באבני נזר בטורי חושן ואפוד - **היו מתנוססים בניסים על אדמתו"**.

הרי שהכתוב מדגיש את ארץ ישראל באופן מיוחד בענין הישועה מהיוונים, משום שבענין זה היתה מלחמה בין החשמונאים ליונים, שהיוונים שלטו על ארץ ישראל וחללו את קדושתה, עד כדי שהיא פחות נקראה "אדמתו" של הקב"ה, וכאשר גברו בית חשמונאי על היוונים ושלטו על ארץ ישראל, היא נקראת בשלימות **"אדמתו"** של הקב"ה - "כי אבני נזר מתנוססות על אדמתו".

תמצית המאמר

א. "גלות יון" - הגלות היחידה שבה היו ישראל על אדמתו וביהמ"ק על מכונו * ובכל זאת היא נחשבת הגלות החסוכה ביותר * משום שהיוונים שלטו על א"י וביהמ"ק, וינקו מהם כח גדול להחשיך.

ב. "גלות יון" נקראת "גלות", אע"פ שהיו ישראל בארצם משום שמקום באר"י שהוא תחת שלטון גוים - נחשב במקצת **כחו"ל** * וכמו בדוד שיצא לגת שהיתה תחת פלשתים, ונקרא "יוצא לחו"ל" * והוא משום שהשכינה מסתלקת במקצת מא"י שלא יינקו ממנה הגוים השולטים בה.

ג. ובישועה, שהחשמונאים שלטו על אר"י, מודגש "כי אבני נזר מתנוססות על אדמתו" - שכשיהודים שולטים עליה, היא נקראת **"אדמתו"** של הקב"ה.

נבואות ה' לאחרית הימים

חנוכה מעין העולם הבא - גילוי יחוד ה'

ואתכפיו לון", דהיינו שלא רק שהחשמונאים ניצחו והרגו את היוונים, אלא שהיוונים ופעולותיהם נכפו להשתעבד להם.

ובאופן פשוט, הדבר מתבטא בכך, שהחשמונאים ניצחו את היוונים ומלכו במקומם, וא"כ החשמונאים יירשו את כל מוסדות השלטון שבנו היוונים, והשתמשו בהם למלכותם.

דוגמא נוספת אנחנו מוצאים במה שאומרים חז"ל (מגילה ט, א): "רשב"ג אומר אף בספרים - תורה נביאים וכתובים - לא התירו שיכתבו אלא יונית... מ"ט דרשב"ג... דכתיב יפת אלוקים ליפת, יפיתו של יפת יהא באהלי שם", וכאן אנחנו רואים שוב כיצד הכלים שקבלנו מיון נשתעבדו לקדושה. (עיין "שפתי חיים" מועדים, ח"ב, עמוד צ"א - ק"ד, במאמר "חנוכה - תיקון הוד". ועיין בהערה).



"וחושך" זו גלות יון - "ויהי אור" שנהפכו לטוב

וענין זה שהיוונים השתעבדו אל הקדושה - מושרש בברייתו של עולם. ששם נאמר (בראשית א, ב) "והארץ היתה תהו ובהו וחושך על פני תהום", ודרשו חז"ל (בראשית רבה ב, ד): "ר"ש בן לקיש פתר קריא בגליות... וחושך זה גלות יון".

ועל אותו חושך - ממשיכה התורה (בראשית א, ג) "ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור". ואומרים חז"ל (זוה"ק בראשית טז, ב): "ויהי - רזא דחשך... דאתכליל שמאלא בימינא".

ביאור הדברים: כל מקום שנאמר ויהי אינו אלא לשון צער (מגילה י, ב), וגם הלשון ויהי אור הוא לשון צער כמו שאמרנו בתיקוני זוהר (תקונא תלתין, דף עז, א): "ויהי אור דא שמאלא, דבכל אתר ויהי איהו לשון צער". ועל זה אומרת התורה, שה"ויהי" - הצער והחושך והשמאל הזה, הוא עצמו נהפך לשמש לאור.

וכיון שחז"ל דרשו ש"החושך" הוא החושך של היוונים וכנ"ל, ממילא מבואר כאן שהחושך של היוונים הוא עצמו נהפך להשתעבד לאור - ויהי אור".



וממשיך הזוה"ק (בראשית לא, ב): "יהי אור לעולם הזה, ויהי אור לעולם הבא. כל מה דאתמר ביה ויהי" הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי".

כלומר, ש"יהי אור" שכולו חסד - הוא לעוה"ז, אמנם "ויהי אור" שהוא רע שנהפך לטוב - הוא לעוה"ב, וזהו משום שבעוה"ב יש את האור הגדול של גילוי יחוד ה', שנוצר מכך שהרע נשתעבד לטוב, וכנ"ל [1].

מספר ח' שבחנוכה - רמז להשתעבדות הרע לטוב

ענין זה, שחנוכה הוא השתעבדות הרע לטוב - מרומז בכך שחנוכה ח' ימים, וכמו שאמרנו בתיקוני זוהר (תיקון יג) "הוד תמינא ימיני דחנוכה". ביאור דבריו, ישנם עשרה הנהגות שבהם הקב"ה מנהיג את העולם והם: "כתר חכמה בינה, חסד גבורה תפארת, נצח הוד יסוד מלכות". והמדה השמינית, הוד, היא הנהגה מיוחדת שבתחילה הטומאה נכרכת סביב שפע הקדושה, ויונתק מכוחה, ואז היא הופכת את ה"הוד" ל"דוה", וכמש"כ (איכה א, יג) "נתנני שוממה כל היום דוה", ואומרים חז"ל בזוה"ק כי צצא (רפכ, א): "הוד - דוה אתהדר".

ועל כן אומר הכתוב (דניאל י, ח) "והודי נהפך עלי למשחית, שכיין שאותיות ה'הוד' נהפכו, לא די שרק אין להם מעלת ה'הוד', אלא עוד הם משחיתים, כי הם נעשו דוה". ואח"כ כשמיני עת התיקון - הקלקול עצמו מתהפך לתיקון, וה"דוה" עצמו נהפך ל"הוד". ונתבאר בארוכה בגליון 29.

ועל כך אומרים חז"ל שחנוכה הוא שמונה ימים כנגד הנהגה השמינית, הנהגת הוד, משום שכך היה בחנוכה שבתחילה היונים לקחו את כח הקדושה, ועמו הם השתמשו נגד עם ישראל (כמו שנתבאר במאמר "מענינא דיומא", ואח"כ, כאשר גברו בית חשמונאי, הם כפו את היונים תחתם, והשתמשו בכח הרע שלהם לשעבד אותו לעם ישראל.



מספר כ"ה שבחנוכה - רמז לגילוי היחוד
גם במספר כ"ה השייך לחנוכה, שהוא ביום כ"ה בחודש, כפי

בכל יום אנחנו מעידים על אמונת היחוד, באמירת "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". אולם אמונת היחוד יש בה עומק רב וצריך להתבונן בה, כמו שאומר הפסוק "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד", ונתבונן מעט בדברים.

הגמ' אומרת (פסחים נ, א): "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, אטו האידנא לאו אחד הוא - אמר רבי אחא בר חנינא לא כעוה"ז העולם הבא, העוה"ז, על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב, ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת, לעוה"ב - כולו הטוב והמטיב".

ונשאלת השאלה, האם זהו מהות הענין של "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", הרי פסוק זה מדבר על כך שתתגלה מלכות ה', ויכירו וידעו כל יושבי תבל שה' הוא השליט היחיד בכל העולם, וכיצד דורשת הגמ' את הפסוק הזה לענין צדדי של ברכת הטוב והמטיב?



אולם נתבונן בדברי הגמ'. הגמ' מדגישה שבעולם הזה על בשורות רעות אומרת ברוך דיין האמת, ואילו לעולם הבא כולו הטוב והמטיב, דהיינו שאין כוונת הגמ' לומר שלא יהיו בשורות רעות, אלא שאף על בשורות רעות יברכו הטוב והמטיב, כלומר שהרע יהפך להשתעבד לטוב - עד שהוא יהיה סיבה לברך עליו הטוב והמטיב, וזהו ענין "ה' אחד ושמו אחד", שיתגלה שהקב"ה הוא השליט היחיד, ואפילו הרע שהוא המתנגד שלו מוכרח להשתעבד לו. (והארכנו בזה בגליון 24).



גילוי היחוד, הוא ראיית פני ה' - השייך לעולם הבא

וכאמור בדברי הגמרא - ענין זה הוא מיוחד לעולם הבא, ונבאר הענין במשל למלך שנותן לבנו הרבה מתנות טובות, אך עדיין אין הבן רואה את פני אביו, אמנם התענוג הגדול מכל התענוגים, הוא כאשר המלך נותן לבנו לראות את פניו.

וכך הקב"ה הכין הרבה תענוגים לבריותיו, אך כל התענוגים אינם בגדר של "ראיית פני השי"ת", אבל התענוג של גילוי יחוד ה', הוא בחינה של השגה שלימה במעלתו יתברך, והוא בבחינת "שובע שמחות את פניך - לראות את פני ה'", ולכן הוא התענוג הגדול מכל התענוגים. (עפ"י "דעת תבונות" להרמח"ל, סימן כ"ד - ל"ד), והזכות לראות פני ה' - הוא מיוחד לעוה"ב, ולכן בעוה"ב זוכים להנהגה זו שהרע נהפך לטוב.

וזהו שכתב הגר"א (ביאור היכלות פקודי רנב, ב) "וכל שר העולם הבא להפך מריא למתקא". ומוסיף הגר"א "שטוב מתחלתו הוא טוב", אבל הנעשה טוב מרע הוא טוב מאוד", וכמו שכתוב (בזוה"ק) פרשת תצוה (קפז, א), ונהורא עמה שרא, מאן נהורא? דא נהורא דאתגלייא מגו חשוכא".

והסיבה לכך שהוא טוב מאד, הוא כנ"ל, משום שע"ז נחשב שרואים את פני ה'.



חנוכה מעין העולם הבא - שהרע התהפך לטוב

את אותו ענין אנחנו מוצאים בחנוכה, שלא רק שנושעו מהצרה, אלא שהיא היתה כעין הישועה של העולם הבא, שהחושך שהיוונים עשו, הוא עצמו שימש את הטוב, כמו שאומרים חז"ל בזוה"ק (שמות ט, ב): "ומלכות יון שלטא עלייהו, לבתר דאהדרו בתיובתא - אתתקפו עלייהו



גילוי היחוד - מכח ארץ ישראל

ועפ"י הדברים שנתבארו אפשר לבאר מדוע כאשר הנביא זכריה מתנבא על ישועת החשמונאים הוא אומר (זכריה ט, יג - טז) "ועוררתי בניך ציון על בניך יון ושמתיך כחרב גבור... והושיעם ה' אלקיהם ביום ההוא כצאן עמו כי אבני נזר מתנוססות על אדמתו". הרי שהכתוב מדגיש את ענין ארץ ישראל בנצחון החשמונאים וכמו שמפרש רש"י שם "כי אבני נזר. כי הכהנים בני חשמונאים המתפארים באבני נזר בטורי חושן ואפוד - יהיו מתנוססים בניסים על אדמתו". (ויעו"י במאמר "מענינא דיומא" מה שביארנו).

והדברים מתבארים לפי הנ"ל, שעיקר ישועת חנוכה הוא ב"הפיכת החושך לאור" שנעשתה מכח "הנהגת היחוד", והנהגת היחוד שייכת רק כאשר עם ישראל נמצאים בא"י כמו שאומרים חז"ל בזוה"ק (אמור צג, ב): "תא חזי בגין דכנסת ישראל השתא בגלותא - ככיכול לא אקרי [ה'] אחד, ואימתי אקרי אחד - בשעתא דיפקון ישראל מן גלותא, וכנסת ישראל אהדרת לאתרהא לאזווגא ביה בקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (זכריה יד) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". (ויעו"י בגליון 26 ב"נבואות ה' לאחרית הימים").

ולכן הכתוב מדגיש, שהישועה מהיוונים באה מכח שהם היו "על אדמתו". כי רק לאדמתו ארץ ישראל, יש את הכח להפוך את החושך הכי גדול של היוונים - לאור גדול, כי היא "ארץ היחוד".



ארץ ישראל סבא - שתפקידו לגלות יחוד ה'

ואותו כח מיוחד של ארץ ישראל, שהיא משעבדת את הרע לטוב - מגיע מיעקב אבינו, שעל שמו היא נקראת ארץ ישראל [כמש"ש הגר"א (אדרת אליהו בלק במדבר כב, ב. מהדורא תנינא. ד"ה לאמורי) "כיבוש ארץ ישראל על ידי יעקב, ולכן נקראת (ארץ) "ישראל", על שם ישראל סבא"]. כי ליעקב אבינו היה את הכח המיוחד לגלות יחוד ה' ע"י שעבוד הרע לטוב, וכפי שיעד לו ה' קודם לידתו (בראשית כה, כג) ורב יעבוד צעיר, ופירש רמ"ד וואלי (בראשית ח"ב עמ' שסג) "שהקליפה צריכה לשמש אל הקדושה".

וכמש"כ ב"שער החצר" (סימן שיז): "ולזה נקראת ארץ ישראל, גימטריא אור וחושך, לרמוז לבחינת חיבור אור לחושך... שמחבר אור לחושך, ומהפך חשוכא לנהורא".

ולכן יעקב אבינו הוא "המלמד" של עם ישראל בענין יחוד ה', וכמו שאמרנו בבראשית רבה (צח, ג) "הדא הוא שישראל משכימים ומעריבים בכל יום, ואומרים, שמע ישראל אבינו ממערת המכפלה - אותו דבר שצויתנו עדיין הוא נוהג בנו - ה' אלוקינו ה' אחד". (עיי"ש בארוכה).

ועל שם זה א"י נקראת לדורות עולם "ארץ כנען" - דהיינו, ארץ שכוחות וקנייני הכנענים הטמאים נמצאים בתוכה ומשועבדים לקדושתה. וכמש"כ רמ"ד וואלי (יהושע עמ' קמב) יעו"ש.

תמצית המאמר בעמ' הבא

שרמוז בשם "חנוכה" - רמזו השתעבדות הרע לטוב וגילוי יחוד ה', וכפי שהזכרנו קמשיך שם, ש"ה חנוכה רמזו לכ"ה אותיות שבפסוק "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", שהוא פסוק היחוד.



מספר ח' ול"ו שבחנוכה - רמז לעולם הבא

גם הקשר של חנוכה לעולם הבא [שבו יש במיוחד את הנהגה של הפיכת הרע לטוב] מרומז במספרים של חנוכה. ראשית במנין הימים של חנוכה, כמ"ש בספר כד הקמח (נר חנוכה) שהמספר שבע מורה על הנהגת העוה"ז [כנגד ז' ספירות התחתונות שהם עיקר הנהגת העוה"ז והמספר שמונה על הנהגה של העוה"ב]. ואף במנין הנרות אנתנו מוצאים שוב רמז לעולם הבא, כמ"ש הרוקח (חנוכה, רכה) של"ו נרות חנוכה הם כנגד האור הגנוז לצדיקים לעולם הבא, ששימש בעוה"ז ל"ו שעות - מהבקר של יום שיש, ועד מוצאי שבת (עיין בראשית רבה יא, ב). והוא אספקלריא המאירה שמסתכלים בה ל"ו צדיקים (ע"י סוכה מה, ב).

כי רצו עבדיך את אבניה

עליית ישיבת סלבודקה לארץ ישראל

בספר "תנועת המוסר" (ח"ג עמ' 87) מסופר באריכות על עליית ישיבת סלבודקה:

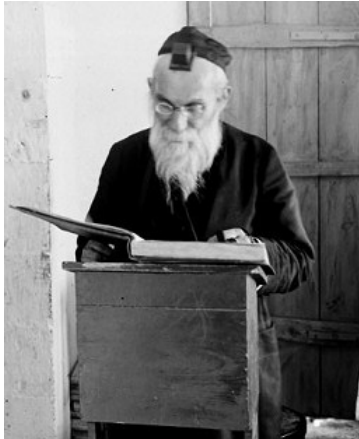
נסיונותיו הבלתי פוסקים של ה"סבא" - להעביר הישיבה לארץ ישראל
"עם התגברות העליה לארץ ישראל באותה התקופה, החלה תסיסה גם בחוגי הישיבות לעלות ארצה. בשנת תרפ"ד נפל דבר בישיבות הליטאיות, שהגביר את התסיסה הזאת וגרם להעברת חלק מיישיבת סלבודקה לארץ, בראשם של ר' נתן צבי ור' משה מרדכי [אפשטיין]. מצב זה הביא לידי כך שמנהלי הישיבה באו לידי החלטה דרסטית מאד להעביר מיד חלק מהישיבה לארץ ישראל.

ר' נתן צבי היה קשור בקשרי אהבה לארץ מקדמת דנא. ועוד לפני המלחמה העולמית גילה את רצונו לפני מקורביו לקחת מניין בחורים מן הישיבה ולעלות איתם ארצה. גם בשנת תרע"ג, כשר' יעקב דוד (רידב"ז) התישב בצפת ביחד עם חתנו ר' יוסף קנוביץ, מתלמידיו של ר' נתן צבי, **תיכנן רנ"צ לייסד בצפת ישיבה תחת הנהלתם.** וקבע עם ר' נח פליי שגם הוא יעלה לשם כדי לשמש בה כמנהל רוחני. אולם מיד פרצה המלחמה העולמית ותכניתו לא יצאה לפועל. **רנ"צ לא התיאש משאיפתו לעלות לארץ, וכידוע נמנה רעיניו זה בין קבלותיו שהיה מקבל על עצמו בכל יום הכיפורים.** והנה כעת כשבאה דחיפה לכך גם מבחוץ, ראה בזה יד ההשגחה העליונה וחייב את הצעד הזה.



ר' משה מרדכי נמצא באותו זמן בארצות הברית לרגלי פעולותיו לביסוסה הכלכלי של הישיבה... הנהלת ישיבת סלבודקה העבירה את החלטתה על דבר העליה לארץ ישראל לר' משה מרדכי בארצות הברית, וביקשה ממנו להסכים לה ולפעול לביצועה. ר' משה מרדכי שמח על החלטה זו כמוצא שלל רב, מעניין שבשנת תרפ"ג כתב לבנו בארץ, שהוא חושב על דבר ייסוד ישיבה בת חמש עשר תלמיד בירושלם ולהתישב בה. **כידוע, היה ר' משה מרדכי קשור לארץ עימי צעירותו.**

...באותו זמן עלה לארץ גם ר' אברהם גרודזינסקי לסייע בייסוד הישיבה, וביחד עם ר' יחזקאל בחרו למקומה הקבוע את עיר האבות חברון. היו כמה סיבות שהניעו לכך. מלבד זכויותיה של חברון בתור אחת הערים העתיקות ביותר, ראו בה פינה שקטה שיוכלו להתמסר בה ללימודים. ראשי הישוב ראו בבחירה זו ערך רב גם מבחינה ישונית, בתור גורם חשוב לחדירת תושבים יהודים לתוך ערי הערבים, וכצעד ראשון להרחבת ההתישבות היהודית לסביבות הדרום והנגב.



עליית הישיבה לחברון - הלהיבה עוד ישיבות ובני תורה, לעלות לארץ

בחודש אלול תרפ"ד, הגיעו לחוף יפו עפ"י הסרטיפיקטים עשרת התלמידים הראשונים שעברו מיד לחברון, והישיבה הוקמה. פעולה זו בוצעה בזריזות למופת, במשך תקופה של ירחים אחדים, והכל סודר בהצלחה יתרה.

ישיבת חברון היתה הראשונה מטיפוס הליטאי והמוסרי שנתיסדה בארץ.. במשך שנת תרפ"ה עלו לחברון כל מאה התלמידים שנבחרו למטרה זו. נוספו עליהם תלמידים מיישיבות אחרות, מפולניה ומליטא שעלו ארצה, נתקבלו בה גם תלמידים מיוצאי הארץ, וישיבת חברון נתגבשה ונתעצבה כאחת הישיבות החשובות ביותר.

בייסוד הישיבה הזאת היה משום מאורע גדול שהכה הדים רבים בעולם, לא נודע בהיסטוריה מקרה כזה שיישיבה שלמה בת מאה תלמיד ויותר, על ראשיה ומנהליה, תעקרו מקומה ותיקבע בבת אחת בארץ ישראל. ראו בזה כעין קיום דברי חז"ל: "עתידים בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בא"י" (מגילה כט).

מפעל זה נתן את הרעיון והדחיפה לישיבות אחרות שתשתקענה גם הן בחלקן בארץ, וגם גרר אחריו עליה מוגברת מחוגי יוצאי הישיבות והשכבות הרחבות של חניכי תורה.

אף הנציב העליון לא"י מצא לנחוץ לציין את המפעל הזה בדו"ח שלו לוועדת המנדטים שעל יד חבר הלאומים כאחד המאורעות החשובים שהתחוללו בארץ בשנה זו.

בשנת תרפ"ד החלה ממשלת ליטא לדרוש מהישיבות להפוך לסמינרים לרבנים על פי תוכנית שהממשלה התוותה הכוללת בתוכה למודים כלליים וכו'. ישיבת "כנסת ישראל" בסלבודקה שסירבה לקבל את תנאי הממשלה איבדה את זכות הפטור מצבא לתלמידיה. בעקבות כך הוחלט להעלות את ישיבת סלבודקה לארץ ישראל.

בהקדמתו לספר "לבוש מרדכי" כותב הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצוק"ל ראש ישיבת סלבודקה, את השתלשלות הדברים:

"וראה ראינו עין בעין השגחה ה' שהיה רצון לפניו.. הדבר היה בשנת תרפ"ד, כשהייתי אני וחברי הגאונים באמריקא.. אז בא אלי בשורה לא טובה מהישיבה הק' דסלאבאדקא, כי יצא גזירה שבשבילה עומדת לחרב חלילה, וכי בהכרח, אם לא נשנה את רוח לימוד התורה שבה אי אפשר לה עמוד, ובכן אין עצה אם לא שנבקש לה מקום אחר.

ומאור עינינו, גאון היראה ואהבת התורה, המאיר עיני בני הישיבה במוסר מדות ואהבת תורה ויראת שמים, הרב הגאון ר' נתן צבי פינקל זצוק"ל, עמוד הישיבה, פנה אלי בהידיעה הזאת ושאל חוות דעתי, ואנכי עניתי, **שלדעתי נחוץ לייסד ישיבה באה"ק,** ויש תקוה שאחינו הנדיבים באמעריקא יתנו ידים למפעל הנשגב הלוה, הנוגע לכל עם הקודש, ולענין **ישוב ארץ ישראל, החביבה על כל ישראל,** ואחרי שגם הוא הסכים לזה, נסע כבוד חתני הגאון המפורסם ר' יחזקאל סרנא שליט"א לתור איזה מקום טוב בעדינו, והיתה עצתו לייסד הישיבה הק' בעיר אבותינו עיר הקודש חברון, והסכמנו לזה..

תיכף כאשר נתייסדה הישיבה הק' בחברון, רוע הגזירה עברה כמעט, כי איננה נוגעת בהישיבה הק' דסלאבאדקא, והיא כאז כן עתה בלימודה ובצביונה.

עין בעין ראינו אז, כי הגזירה היתה אך למען שתתייסד בארץ הקדושה עוד ישיבה קדושה, ישיבה מרכזית לכל אחינו, כי רצון ה' וחביב לפניו ישיבה קדושה המפיצה תורה לכל ישראל בארצנו הק', כי אין תורה כתורת א"י."



להלן כמה מכתבים שכתב ה"סבא מסלבודקה" באותה תקופה להגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל.

לעשות יסוד מוסד בארצנו הקדושה - לתכלית מרכז התורה והיראה

התקוה תחזקני שיהיה כפתור ופרח, וכדאי זכות התורה והיראה, וזכות ישיבת ארצנו הקדושה ביחד - שנזכה בהרמת קרן התורה והיראה בארצנו הקדושה למופת עד ביאת גו"צ בב"א. הצפ"ן. (שיחות הסבא מסלבודקה ח"א עמ' קצא).



להוד כבוד רב ידידי עוז כו' כש"ת מהור"ר הגר"י [סרנא] שליט"א

אחד"ש הדר"ג בגעגועי נצח, הנה ברך לקחתי וברכה אשיב להו"ג, נוספה על ברכתי העברה, כי תזכה להיות למופת, בגאון שכלך ובדעתך הכבירה והרחבה, לעשות יסוד מוסד

בארצנו הקדושה, לתכלית מרכז התורה והיראה הטהורה כראוי, שמשם תצא תורה ויראה בישראל עד ביאת גו"צ בב"א ועד בכלל, באופן שמלך ביפיו תחזינה עיניך ועינינו בתוך כלל אבי"א או"א. נ"צ. (שם עמוד קצב).



זכות התורה וזכות ישיבת הארץ

במכתב נוסף כותב הסבא מסלבודקה להגאון ר' יחזקאל סרנא על התמנותו לראשות ישיבת סלבודקה בחברון:

בעז"ה אור ליום ג' חנוכה תרפ"ה
...אחד"ש הדר"ג ברוב פאר ויקר, הנני מכפיל את ברכתי מז"ט, על אשר נתעטר בעטרת ר"מ בעיר הקודש חברון ת"ו, וישתו תלמידים בצמא את דבריו, באופן שממנו תצא תורה ויראה באה"ק, עד ביאת גו"צ בב"א.

.. אחותם את דברי בברכה להו"ג בפרט, וכלל הישיבה בכלל ופרט, לזכות לתורה ארץ ישראל, כאמרם אין תורה כתורת א"י.
וזכות התורה, וזכות הארץ, וזכות ישיבת הארץ - החוט המשולש בעז"ה לא נתנק לעולם ועד.. (שם).



המשך מעמוד קודם

תמצית המאמר [בנאות ה' לאחרית הימים]

"יחוד ה'" יתגלה לעולם הבא שאז הרע יתברר שהקב"ה הוא השליט היחיד, שגם הרע המתנגד לו משועבד לו. * הסיבה שזה יתגלה דווקא לעוה"ב, משום שגילוי היחוד נחשב "ראיית פני ה'", שזה שייך דווקא בעוה"ב.
בחנוכה - החושך והטומאה של היוונים נהפך לקדושה, וכלשון הזה"ק "ומלכות יון איתכפיאו לון" * באופן פשוט: החשמונאים יירשו את כל מוסדות השלטון של היוונים * דוגמא נוספת: שפת יון ממשלת "לאהלי שם".

הדבר מבואר בכתוב "חושך על פני תהום - זו גלות יון" * וממשיך הכתוב "ויהי אור", שגם ה"ויהי" שהוא לשון צעה, והוא החושך של יון - נהפך לאור.

רמזים במספרי חנוכה

ענין הפיכת הרע לטוב - רמזו במספר ח' ימי חנוכה, שרמזו למידה השמינית - ה"הוד", שבה

ה"זוה" נהפך ל"הוד".

ענין גילוי יחוד ה' - רמזו במספר כ"ה דחנו-כ"ה, שהוא כנגד כ"ה אותיות שבפסוק שמע ישראל. ה' אחד".

ענין העולם הבא - רמזו במספר ח' ימי חנוכה, שרמזו לנהגת העוה"ב, שהיא למעלה משבע המידות של הנהגת העולם הזה. * וכן הוא רמזו בל"ז נרות חנוכה, שהם כנגד האור הגנוז לעוה"ב, ששימש את אדה"ר ל"ז שעות, ול"ז צדיקים מסתכלים בו.

גילוי היחוד בחנוכה - מכח ארץ ישראל

משום שרק כשישראל מתקבצים לא"י - מתקיים ה' אחד ושמו אחד" (זה"ק אמור) * ולכן אר"י נקראת "ארץ ישראל סבא", שיש בה את כוחו של יעקב אבינו שמגלה יחוד ה' * ולכן א"י נקראת "ארץ כנען" שגם כוחות הרע של הכנענים משועבדים לקדושתה * ולכן בישועת החשמונאים מודגש "כי אבני נזר מתנוססות על אדמתו" - בישועת "גילוי היחוד" הגיעה מכח ארץ ישראל.